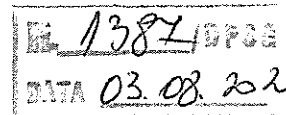
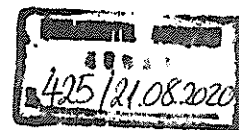

PRIM MINISTRU

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea legislativă pentru modificarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală*, inițiată de domnul deputat USR Stelian Cristian Ion împreună cu un grup de parlamentari USR (Bp. 295/2020, L.425/2020).

I. Principalele reglementări

Potrivit *Expunerii de motive*, inițiativa legislativă are ca obiect de reglementare modificarea art. 112¹ din *Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare*, a art. 315 alin. (2) lit.c), precum și completarea cu noi alineate a art. 249, 250¹, 425¹ și 426 din *Legea nr. 135/2010 din Cod procedură penală, cu modificările și completările ulterioare*, în vederea transpunerii în legislația națională a prevederilor *Directivei 2014/42/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind înghețarea și confiscarea instrumentelor și produselor infracțiunilor săvârșite în Uniunea Europeană*.

II. Observații

În vederea transpunerii în legislația națională a prevederilor *Directivei 2014/42/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind înghețarea și confiscarea instrumentelor și produselor infracțiunilor săvârșite în Uniunea Europeană* (în continuare, *Directiva 2014/42/UE*), precizăm că Ministerul Justiției a elaborat deja un proiect de act normativ cu un obiect similar de reglementare a propunerii legislative, respectiv *proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul penal în vederea transpunerii unor directive ale*

Uniunii Europene (PL-x 537/2017) - proiect care asigură transpunerea completă a *Directivei 2014/42/UE*.

După adoptarea sa de către Guvern, proiectul a fost trimis și înregistrat la Senat (*L.217/2017*), fiind adoptat la data de 04.12.2017. Ulterior, la data de 07.12.2017, acesta a fost înregistrat la Camera Deputaților spre dezbateră în procedură de urgență (*PL-x nr.537/2017*), în prezent fiind trimis pentru raport la Comisia juridică, de disciplină și imunități.

Având în vedere atât obligațiile care revin României în calitate de stat membru al Uniunii Europene în ceea ce privește transpunerea completă în legislația națională a unor acte comunitare, cât și stadiul avansat al procedurii de infringement declanșată de Comisia Europeană împotriva României (*Cauza 2016/0813*), este necesară notificarea cât mai rapidă a actelor normative care asigură transpunerea completă a *Directivei 2014/42/UE*.

De aceea, în opinia noastră, soluția optimă este adoptarea cât mai rapidă a proiectului de lege înaintat de către Guvern (*Plx.537/2017*), ceea ce ar avea drept consecință și rămânerea fără obiect a propunerii legislative. Precizăm și faptul că neadoptarea de către Parlament a proiectului de lege înaintat de către Guvern (*Plx.537/2017*) și demararea în paralel a unui proces legislativ care să aibă ca obiect transpunerea *Directivei 2014/42/UE* nu poate conduce decât la o întârziere și mai mare în îndeplinirea obligațiilor asumate de către România.

În continuare, din analiza noastră, a rezultat că nu sunt transpuse în legislația națională art.4 alin. (2), art. 5-7, art. 8 alin. (1) și (6), art. 9 și art. 11 din *Directiva 2014/42/UE*. Proiectul de lege inițiat de către Guvern conține texte menite să asigure transpunerea prevederilor anterior menționate. De aceea, în analiza conținutului propunerii legislative, ne vom raporta la articolele din directivă care nu sunt transpuse în plan intern, în vederea stabilirii dacă adoptarea propunerii legislative asigură transpunerea completă a acesteia.

A. Astfel, într-o primă etapă, din perspectiva modificărilor aduse *Codului penal* prin prezenta propunere legislativă, se pot evidenția următoarele aspecte:

1. Referitor la art. I din propunerea legislativă

Textul propunerii legislative prevede următoarele: „La Articolul 1.- Art.112¹ din *Legea nr.286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 510 din 24 iulie 2009, cu modificările și completările ulterioare*, se modifică și va avea următorul cuprins:

Alin. (1): „*Sunt supuse confiscării și alte bunuri decât cele prevăzute la art. 112, când instanța își formează convingerea că bunurile respective*

provin din activități infracționale. Confiscarea extinsă se aplică atunci când față de o persoană se dispune condamnarea pentru o faptă susceptibilă să îi procure, direct sau indirect, un folos material și pentru care pedeapsa prevăzută de lege este închisoarea de 4 ani sau mai mare”.

Prin această prevedere, se dorește extinderea domeniului de aplicare a confiscării extinse, prin renunțarea la reglementarea unei liste limitative de infracțiuni pentru care aceasta poate fi aplicată¹. Astfel, confiscarea extinsă se va aplica tuturor infracțiunilor, în ipoteza în care faptele sunt susceptibile de procurarea unui folos material, aspect ce va fi coroborat cu maximul pedepsei prevăzute de lege, respectiv cel de 4 ani.

Totodată, noua formulare va implica eliminarea condiționării în ceea ce privește activitatea infracțională care nu face obiectul condamnării, aspect care va conduce și la eliminarea din reglementarea actuală a condiției conform căreia activitatea infracțională anterioară trebuie să fie de natura celei prevăzute în alin. (1) al art. 112¹ *Cod penal*.

Având în vedere acestea, menționăm că eliminarea acestor condiționări pentru dispunerea confiscării extinse a fost avută în vedere și de către Guvern prin proiectul de lege mai sus amintit.

2. Art. 112¹ alin. (2): „*Convingerea instanței se poate baza inclusiv pe disproporția dintre veniturile licite și averea ori standardul de viață al persoanei, ținând seama și de valoarea bunurilor transferate de către persoana condamnată ori de un terț unei persoane fizice sau juridice asupra căreia persoana condamnată are influență*”.

Prin acest text, se are în vedere introducerea posibilității instanței de a-și forma convingerea că bunurile supuse confiscării extinse provin din activități infracționale prin raportare, printre altele, și la standardul de viață al persoanei condamnate.

¹ Menționăm că în prezent, confiscarea extinsă se dispune când persoana este condamnată pentru comiterea uneia dintre următoarele infracțiuni: a) *infracțiuni privind traficul de droguri și de precursori*; b) *infracțiuni privind traficul și exploatarea persoanelor vulnerabile*; c) *infracțiuni privind frontiera de stat a României*; d) *infracțiunea de spălare a banilor*; e) *infracțiuni din legislația privind prevenirea și combaterea pornografiei*; f) *infracțiuni din legislația privind combaterea terorismului*; g) *constituirea unui grup infracțional organizat*; h) *infracțiuni contra patrimoniului*; i) *nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare și al materiilor explozive și al precursorilor de explozivi restricționați*; j) *falsificarea de monede, timbre sau de alte valori*; k) *divulgarea secretului economic, concurența neloială, nerespectarea dispozițiilor privind operații de import sau export, deturnarea de fonduri, infracțiuni privind regimul importului și al exportului, precum și al introducerii și scoaterii din țară de deșeuri și reziduuri*; l) *infracțiuni privind jocurile de noroc*; m) *infracțiuni de corupție, infracțiunile asimilate acestora, precum și infracțiunile împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene*; n) *infracțiuni de evaziune fiscală*; o) *infracțiuni privind regimul vamal*; p) *infracțiuni de fraudă comise prin sisteme informatice și mijloace de plată electronice*; q) *traficul de organe, țesuturi sau celule de origine*

În acest sens, potrivit *Expunerii de motive*, criteriul de apreciere constând în diferența dintre venituri și standardul de viață va reprezenta pentru instanță un indicator de ilegalitate în privința acelor bunuri care urmează a fi supuse confiscării extinse.

Legat de acest aspect, considerăm că sintagma „*standard de viață*” este una lipsită de claritate și previzibilitate, prezentând vicii de constituționalitate, prin raportare la prevederile art. 1 alin. (5) din *Constituția României, republicată*. Se pune în mod legitim întrebarea ce anume presupune existența unui standard de viață și care sunt criteriile prin care o instanță de judecată poate stabili *in concreto* dacă o persoană are sau nu un standard de viață ridicat. În lipsa unei definiții clare, care să lămurească ce anume presupune acest concept nou care se dorește a fi introdus în legislația penală, interpretarea acestuia în practică poate atrage dificultăți reale de aplicare pentru organele judiciare.

De altfel, cu privire la lipsa de claritate ori previzibilitate a normelor, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că previzibilitatea consecințelor ce decurg dintr-un act normativ determinat nu poate avea o certitudine absolută, întrucât, oricât de dorită ar fi aceasta, ea ar da naștere unei rigidități excesive a reglementării (a se vedea, de exemplu, *Hotărârea din 20 mai 1999, pronunțată în Cauza Rekvenyi contra Ungariei*, paragraful 34).

De altfel, în acest sens s-a pronunțat Curtea Constituțională prin *Decizia nr. 172 din 29 martie 2018* (paragrafele 31-33), în care făcând referire la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului², a reținut că cerința previzibilității legii este îndeplinită atunci când un justițiabil are posibilitatea de a cunoaște, din însuși textul normei juridice pertinente, la nevoie cu ajutorul interpretării acesteia de către instanțe și în urma obținerii unei asistențe judiciare adecvate, care sunt actele și omisiunile ce pot angaja răspunderea sa penală și care este pedeapsa pe care o riscă în virtutea acestora³.

Totodată, Curtea de la Strasbourg a reținut că semnificația noțiunii de previzibilitate depinde într-o mare măsură de conținutul textului despre care

² *Hotărârea din 15 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza Cantoni împotriva Franței, paragraful 29, Hotărârea din 22 iunie 2000, pronunțată în Cauza CoĂme și alții împotriva Belgiei, paragraful 145, Hotărârea din 7 februarie 2002, pronunțată în Cauza E.K. împotriva Turciei, paragraful 51, Hotărârea din 29 martie 2006, pronunțată în Cauza Achour împotriva Franței, paragrafele 41 și 42, Hotărârea din 24 mai 2007, pronunțată în Cauza Dragotoniș și Militaru-Pidhorni împotriva României, paragrafele 33 și 34, Hotărârea din 12 februarie 2008, pronunțată în Cauza Kafkaris împotriva Ciprului, paragraful 140, Hotărârea din 20 ianuarie 2009, pronunțată în Cauza Sud Fondi srl și alții împotriva Italiei, paragrafele 107 și 108, Hotărârea din 17 septembrie 2009, pronunțată în Cauza Scoppola împotriva Italiei (nr. 2), paragrafele 93, 94 și 99, Hotărârea din 21 octombrie 2013, pronunțată în Cauza Del Rio Prada împotriva Spaniei, paragrafele 78, 79 și 91.*

³ A se vedea și *Decizia nr. 154 din 24 martie 2016*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 450 din 16 iunie 2016, paragraful 18, *Decizia nr. 138 din 14 martie 2017*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 537 din 10 iulie 2017, paragraful 21, și *Decizia nr. 527 din 11 iulie 2017*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 814 din 15 octombrie 2017, paragraful 21.

este vorba și de domeniul pe care îl acoperă, precum și de numărul și de calitatea destinatarilor săi. Principiul previzibilității legii nu se opune ideii ca persoana în cauză să fie determinată să recurgă la îndrumări clarificatoare pentru a putea evalua, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele ce ar putea rezulta dintr-o anumită faptă.

Or, în ipoteza avută în vedere de inițiatori, chiar și în condițiile recurgerii de către persoanele interesate la o asistență de specialitate, nu se poate determina conținutul normei penale mai sus amintite. De aceea, în acord și cu cele prevăzute în cuprinsul *Directivei 2014/42/UE*⁴, considerăm a fi mai indicată adoptarea reglementării propuse prin proiectul de lege inițiat de către Guvern (*Plx.537/2017*), respectiv păstrarea ca și criteriu exemplificativ în formarea convingerii instanței a caracterului infracțional al provenienței bunurilor, doar a disproporției dintre veniturile licite ale persoanei și averea acesteia.

3. Art. 112¹ alin. (3): *„Confiscarea extinsă se dispune asupra bunurilor dobândite de persoana condamnată precum și asupra bunurilor transferate către terți, dacă aceștia știau sau ar fi trebuit să știe că scopul transferului a fost evitarea confiscării”*.

Prin acest text, se dorește introducerea mențiunii exprese privind confiscarea de la terți, în cazul în care aceștia știau sau ar fi trebuit să știe că scopul transferului bunurilor către aceștia a fost cel privind evitarea confiscării, aspect reținut, de altfel, și de către Guvern în proiectul de lege.

4. Art. 112¹ alin. (4): *„Clasarea ori încetarea procesului penal pentru decesul suspectului ori inculpatului persoană fizică, ori pentru radierea suspectului sau inculpatului persoană juridică, nu împiedică aplicarea confiscării extinse”*.

Prin prezenta propunere legislativă, în ipoteza dispunerii unei soluții de clasare ori încetare a procesului penal ca urmare a intervenirii decesului suspectului sau inculpatului persoană fizică, ori a radierii acestuia în cazul persoanei juridice, se dorește ca judecătorul de cameră preliminară (sesizat de către procurorul de caz prin ordonanța de clasare) ori instanța de judecată să poată dispune confiscarea extinsă.

Această ipoteză nouă care se dorește a fi introdusă în legislația națională, ca o instanță să poată dispune confiscarea extinsă și în lipsa unei

⁴ Conform art. 5 alin. (1) din *Directiva 2014/42/UE*: „Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a permite confiscarea, totală sau parțială, a bunurilor unei persoane condamnate ca urmare a săvârșirii unei infracțiuni care este susceptibilă să genereze, în mod direct sau indirect, beneficii economice, atunci când, în baza circumstanțelor cauzei, inclusiv a elementelor de fapt și a probelor disponibile, cum ar fi faptul că valoarea bunurilor este disproporționată în raport cu venitul legal al persoanei condamnate, o instanță consideră că bunurile în cauză au fost obținute din activități infracționale”.

condamnări, trebuie să fie analizată prin raportare și la prevederile și scopul *Directivei 2014/42/UE*, precum și la standardul de probă aplicabil în materia măsurii de siguranță a confiscării extinse.

Menționăm că în cazul confiscării extinse există două categorii de activități infracționale pentru care standardul de probațiune impus de lege este diferit. Prima categorie este reprezentată de infracțiunea pentru care se dispune condamnarea, în cazul căreia nivelul de probațiune este cel specific unei atare soluții. A doua categorie este reprezentată de activitățile infracționale din care provin bunurile supuse confiscării extinse, pentru care standardul de probațiune este cel specific balanței probabilităților, adică pe baza datelor cauzei să se rețină că este semnificativ mai probabil ca bunurile deținute de cel pus sub acuzare provin mai degrabă din activități infracționale decât din alte activități.

Legat de prima categorie, precizăm că una din condițiile aplicării confiscării extinse reținute atât de legiuitorul național, cât și de cel european este cea privind existența prealabilă a unei hotărâri de condamnare, aspect menținut și de inițiatori în prezenta propunere legislativă. Condiția existenței unei soluții de condamnare se află într-o strânsă legătură cu condiția generală a săvârșirii unei infracțiuni, întrucât, așa cum se știe, la baza unei soluții de condamnare nu poate sta decât existența unei infracțiuni, adică întrunirea tuturor celor trei condiții pentru ca o faptă să poată fi considerată ilicit penal (tipicitate, antijuridicitate și imputabilitate).

Condiția precedentei unei condamnări o regăsim pentru prima dată în cuprinsul actului european care a determinat introducerea în dreptul intern a instituției confiscării lărgite, respectiv *Decizia-cadru 2005/212/JAI a Consiliului din 24 februarie 2005 privind confiscarea produselor, a instrumentelor și a bunurilor având legătură cu infracțiunea*. Prin intermediul art. 3 din aceasta, legiuitorul european a prevăzut că atribuțiile de confiscare sporită pot fi exercitate doar față de o persoană condamnată pentru anumite infracțiuni.

De asemenea, condiția existenței unei condamnări a fost păstrată și de *Directiva 2014/42/UE*, care în art. 5 stipulează în mod clar obligația statelor membre de a adopta măsurile necesare pentru a permite confiscarea totală sau parțială a bunurilor unei persoane condamnate⁵. Astfel, în materia confiscării extinse, legislația europeană impune o anumită cerință cu privire la comportamentul ilicit avut de persoana vizată de măsura privativă de bunuri, în sensul că aceasta trebuie să justifice condamnarea persoanei respective⁶.

⁵ Art. 5 Confiscarea extinsă: (1) Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a permite confiscarea, totală sau parțială, a bunurilor unei persoane condamnate ca urmare a săvârșirii unei infracțiuni (...).

⁶ A se vedea în acest sens și Anda Crișu Ciocântă, *Confiscarea extinsă. Teorie și practică judiciară*, Ed. Hamangiu, 2019, p.182.

În continuare, elementul de noutate pe care îl introduce *Directiva 2014/42/UE*, este acela al posibilității dispunerii confiscării extinse în lipsa unei condamnări, atunci când persoana pusă sub acuzare nu a compărut în fața instanței din cauza bolii sau a faptului că s-a sustras de la procedura judiciară inițiată împotriva sa.

Legat de acest aspect, precizăm că în textul inițial propus de Comisia Europeană⁷, se prevedeau următoarele:

„Articolul 5. Confiscarea care nu se bazează pe o sentință de condamnare. Fiecare stat membru adoptă măsurile necesare pentru a putea confisca produse și instrumente în absența unei sentințe penale de condamnare, ca urmare a unui proces penal care ar fi putut conduce la o condamnare în cazul în care persoana suspectată sau învinuită ar fi putut compărea în fața justiției, în următoarele circumstanțe:

(a) deces sau boală permanentă a persoanei suspectate sau învinuite care împiedică orice act de urmărire penală sau

(b) când boala, sustragerea de la actele de urmărire penală sau condamnarea persoanei suspectate sau acuzate împiedică urmărirea efectivă în justiție într-un termen rezonabil și există riscuri considerabile de intervenire a unei prescripții legale”.

Acest caz nu a fost însă reținut de către legiuitorul european în cuprinsul *Directivei 2014/42/UE*, fiind păstrată doar confiscarea extinsă bazată pe non-condamnare, exclusiv în ipoteza intervenției unui caz de boală.

Cu toate acestea, potrivit *Directivei 2014/42/UE*, măsura confiscării extinse în cazul acestei ipoteze derogatorii poate fi dispusă numai dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

- existența unei proceduri penale declanșate împotriva unei persoane ce nu se prezintă în fața instanței penale;
- obiectul procedurii să îl constituie o infracțiune susceptibilă să genereze direct sau indirect, beneficii economice;
- să fi putut fi pronunțată o condamnare în ipoteza în care persoana acuzată ar fi compărut în fața instanței.

Rezultă, așadar, din textul directivei că și în cazul în care nu există o soluție de condamnare, măsura confiscării (simplă sau extinsă), poate fi dispusă doar în cadrul unei proceduri cu caracter penal, guvernată de regulile specifice procesului penal, și numai dacă există dovezi certe de vinovăție care ar putea susține o soluție de condamnare⁸.

⁷ *Propunere de Directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind înghețarea și confiscarea produselor provenite din săvârșirea de infracțiuni în Uniunea Europeană, din 12.03.2012, COM(2012) 85 final.*

⁸ A se vedea în acest sens și: Anda Crișu Ciocântă, *Confiscarea extinsă. Teorie și practică judiciară*, Ed. Hamangiu, 2019, p.96.

Cazul de boală constituie caz de suspendare a procesului penal. În funcție de etapa procesuală în care intervine sunt incidente o serie de dispoziții normative, după cum urmează:

2.1. Pentru etapa urmăririi penale sunt incidente dispozițiile art. 312 *Cod procedură penală (C.p.p.)*, care au următorul cuprins:

„(1) În cazul când se constată printr-o expertiză medico-legală că suspectul sau inculpatul suferă de o boală gravă, care îl împiedică să ia parte la procesul penal, organul de cercetare penală înaintează procurorului propunerile sale împreună cu dosarul, pentru a dispune suspendarea urmăririi penale.

(2) Suspendarea urmăririi penale se dispune și în situația în care există un impediment legal temporar pentru punerea în mișcare a acțiunii penale față de o persoană.

(3) Suspendarea urmăririi penale se dispune și pe perioada desfășurării procedurii de mediere, potrivit legii.”

Dacă s-a dispus suspendarea urmăririi penale, devin incidente prevederile art. 313 C.p.p (Sarcina organului de urmărire pe timpul suspendării) care au următorul cuprins:

„(1) După suspendarea urmăririi penale, procurorul restituie dosarul cauzei organului de cercetare penală ori poate dispune preluarea sa.

(2) Ordonanța de suspendare a urmăririi penale se comunică părților și subiecților procesuali principali.

(3) În timpul cât urmărirea este suspendată, organele de cercetare penală continuă să efectueze toate actele a căror îndeplinire nu este împiedicată de situația suspectului sau inculpatului, cu respectarea dreptului la apărare al părților sau subiecților procesuali. La reluarea urmăririi penale, actele efectuate în timpul suspendării pot fi refăcute, dacă este posibil, la cererea suspectului sau inculpatului.

(4) Organul de cercetare penală este obligat să verifice periodic, dar nu mai târziu de 3 luni de la data dispunerii suspendării, dacă mai subzistă cauza care a determinat suspendarea urmăririi penale.”

2.2. Pentru etapa judecății, sunt incidente dispozițiile art. 367 C.p.p., care au următorul cuprins:

„Art. 367 - Suspendarea judecății

(1) Când se constată pe baza unei expertize medico-legale că inculpatul suferă de o boală gravă, care îl împiedică să participe la judecată, instanța dispune, prin încheiere, suspendarea judecății până când starea sănătății inculpatului va permite participarea acestuia la judecată.

(2) Dacă sunt mai mulți inculpați, iar temeiul suspendării privește numai pe unul dintre ei și disjungerea nu este posibilă, se dispune suspendarea întregii cauze.

(3) *Suspendarea judecății se dispune și pe perioada desfășurării procedurii de mediere, potrivit legii.*

(4) *Încheierea dată în primă instanță prin care s-a dispus suspendarea cauzei poate fi atacată separat cu contestație la instanța ierarhic superioară în termen de 24 de ore de la pronunțare, pentru procuror, părțile și persoana vătămată prezente, și de la comunicare, pentru părțile sau persoana vătămată care lipsesc. Contestația se depune la instanța care a pronunțat încheierea atacată și se înaintează, împreună cu dosarul cauzei, instanței ierarhic superioare, în termen de 48 de ore de la înregistrare.*

(5) *Contestația nu suspendă executarea și se judecă în termen de 3 zile de la primirea dosarului.*

(6) *Procesul penal se reia din oficiu de îndată ce inculpatul poate participa la judecată sau la încheierea procedurii de mediere, potrivit legii.*

(7) *Instanța de judecată este obligată să verifice periodic, dar nu mai târziu de 3 luni, dacă mai subzistă cauza care a determinat suspendarea judecății.*

(8) *Dacă inculpatul se află în arest la domiciliu sau este arestat preventiv ori față de inculpat s-a dispus măsura controlului judiciar sau a controlului judiciar pe cauțiune, se aplică în mod corespunzător prevederile art. 208.*

(9) *Ridicarea unei excepții de neconstituționalitate nu suspendă judecarea cauzei. ”*

Potrivit considerentului 16 al Directivei, “În sensul prezentei directive, termenul de boală ar trebui înțeles în sensul neputinței persoanei suspectate sau învinuite de a lua parte la procedurile penale pentru o perioadă mai îndelungată și, prin urmare, aceste proceduri nu pot continua în condiții normale. Persoanelor suspectate sau învinuite li se poate solicita să prezinte dovezi privind boala, de exemplu un certificat medical, de care instanța să poată să nu țină seama dacă îl consideră nesatisfăcător. Nu ar trebui să se aducă atingere dreptului persoanei în cauză de a fi reprezentată în cadrul procedurilor de către un avocat.”

În conformitate cu propunerile de modificare a dispozițiilor care sunt incidente în materia suspendării urmăririi penale, respectiv în materia suspendării judecății⁹, suspendarea va opera numai dacă se apreciază că suspectul sau inculpatul nu ar putea fi audiat la locul unde se află sau prin intermediul videoconferinței ori că audierea sa în acest mod ar putea aduce atingere drepturilor sale ori bunei desfășurări a urmăririi penale/a judecății. Cadrul procesual astfel consolidat este dublat de garanții suplimentare în privința respectării drepturilor suspectului sau inculpatului, care, potrivit propunerii de modificare a *Codului de procedură penală*, va fi audiat în

⁹ Potrivit art.II pct. 4 și pct. 5 din Pl-x 537/2017 - proiect de lege inițiat de Guvern și aflat în dezbaterea Camerei Deputaților (cameră decizională).

prezența avocatului (la locul unde se află sau prin videoconferință) în situația în care nu s-a dispus măsura suspendării.

Dacă, urmare suspendării în cursul urmăririi penale, se constată că s-a împlinit termenul de prescripție a răspunderii penale, se va dispune de către procuror clasarea (în temeiul art. 315 C.p.p.), prin ordonanța de clasare dispunându-se și sesizarea judecătorului de cameră preliminară cu propunerea de luare a măsurii de siguranță a confiscării speciale. Propunerea de luare a măsurii de siguranță se va soluționa potrivit art. 549¹ C.p.p., care are următorul cuprins:

„Art. 549¹ C.p.p. - Procedura de confiscare sau de desființare a unui înscris în cazul clasării

(1) În cazul în care procurorul a dispus clasarea sau renunțarea la urmărirea penală, confirmată de judecătorul de cameră preliminară, și sesizarea judecătorului de cameră preliminară în vederea luării măsurii de siguranță a confiscării speciale sau a desființării unui înscris, ordonanța de clasare sau, după caz, ordonanța prin care s-a dispus renunțarea la urmărire penală confirmată de judecătorul de cameră preliminară, însoțită de dosarul cauzei, se înaintează instanței căreia i-ar reveni, potrivit legii, competența să judece cauza în primă instanță, după expirarea termenului prevăzut la art. 339 alin. (4) ori, după caz, la art. 340 sau după pronunțarea hotărârii prin care plângerea a fost respinsă ori prin care a fost confirmată ordonanța de renunțare la urmărire penală.

(2) Judecătorul de cameră preliminară stabilește termenul de soluționare, în funcție de complexitatea și particularitățile cauzei, care nu poate fi mai scurt de 30 de zile.

(3) Pentru termenul fixat se dispune încunoștințarea procurorului și se citează persoanele ale căror drepturi sau interese legitime pot fi afectate, cărora li se comunică o copie a ordonanței, punându-le în vedere că în termen de 20 de zile de la primirea comunicării pot depune note scrise.

(4) Judecătorul de cameră preliminară se pronunță prin încheiere, în ședință publică, după ascultarea procurorului și a persoanelor ale căror drepturi sau interese legitime pot fi afectate, dacă sunt prezente. Dispozițiile cuprinse în titlul III al părții speciale privind judecata care nu sunt contrare dispozițiilor prezentului articol se aplică în mod corespunzător.

(5) Judecătorul de cameră preliminară, soluționând cererea, poate dispune una dintre următoarele soluții:

a) respinge propunerea și dispune, după caz, restituirea bunului ori ridicarea măsurii asigurătorii luate în vederea confiscării;

b) admite propunerea și dispune confiscarea bunurilor ori, după caz, desființarea înscrisului.

(6) *In termen de 3 zile de la comunicarea încheierii, procurorul și persoanele prevăzute la alin. (3) pot face, motivat, contestație. Contestația nemotivată este inadmisibilă.*

(7) *Contestația se soluționează potrivit procedurii prevăzute la alin. (4) de către judecătorul de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară celei sesizate ori, când instanța sesizată este Inalta Curte de Casație și Justiție, de către completul competent potrivit legii, care poate dispune una dintre următoarele soluții:*

a) respinge contestația ca tardivă, inadmisibilă sau nefondată;

b) admite contestația, desființează încheierea și rejudecă propunerea potrivit alin. (5). ”

Dacă în cursul judecății, ca urmare a suspendării judecății (potrivit art. 367 C.p.p.), se constată că s-a împlinit termenul de prescripție a răspunderii penale, instanța de judecată va dispune încetarea procesului penal (potrivit art. 396 alin. (1) și (6) C.p.p.¹⁰ raportate la art. 16 alin. (1) C.p.p.¹¹). Prin hotărârea judecătorească care soluționează cauza, dispunând încetarea procesului, instanța se va pronunța inclusiv cu privire la măsura de siguranță a confiscării speciale ori a celei extinse (potrivit art. 404 alin. (1) și (4) lit. d) C.p.p.¹² raportat la art. 401 C.p.p.¹³).

De aceea, având în vedere argumentele de mai sus, opinăm că textul propus la art. 112¹ alin. (4) *Cod penal*, care dublează dispoziții de lege lata

¹⁰ „Art. 396 - Rezolvarea acțiunii penale

(1) *Instanța hotărăște asupra învinuirii aduse inculpatului, pronunțând, după caz, condamnarea, renunțarea la aplicarea pedepsei, amânarea aplicării pedepsei, achitarea sau încetarea procesului penal.*

(...) (6) *Încetarea procesului penal se pronunță în cazurile prevăzute la art. 16 alin. (1) lit. e) - j). ”*

¹¹ Art. 16 - *Cazurile care împiedică punerea în mișcare și exercitarea acțiunii penale*

(1) *Acțiunea penală nu poate fi pusă în mișcare, iar când a fost pusă în mișcare nu rai poate fi exercitată dacă:*

(...) e) *lipsește plângerea prealabilă, autorizarea sau sesizarea organului competent ori o altă condiție prevăzută*

de lege, necesară pentru punerea în mișcare a acțiunii penale;

f) *a intervenit amnistia sau prescripția, decesul suspectului ori al inculpatului persoană fizică sau s-a dispus radierea suspectului ori inculpatului persoană juridică;*

9) *a fost retrasă plângerea prealabilă, în cazul infracțiunilor pentru care retragerea acesteia înlătură răspunderea penală, a intervenit împăcarea ori a fost încheiat un acord de mediere în condițiile legii;*

h) *există o cauză de nepedepsire prevăzută de lege;*

i) *există autoritate de lucru judecat;*

j) *a intervenit un transfer de proceduri cu un alt stat, potrivit legii. ”*

¹² „Art. 404 - *Conținutul dispozitivului*

(1) *Dispozitivul trebuie să cuprindă datele prevăzute la art. 107 privitoare la persoana inculpatului, soluția dată de instanță cu privire la infracțiune, indicându-se denumirea acesteia și textul de lege în care se încadrează, iar în caz de achitare sau de încetare a procesului penal, și cauza pe care se întemeiază potrivit art. 16, precum și soluția dată cu privire la soluționarea acțiunii civile.*

(4) *Dispozitivul trebuie să mai cuprindă, după caz, cele hotărâte de instanță cu privire la:*

(...) d) *măsurile de siguranță; ”*

¹³ „Art. 401 - *Cuprinsul hotărârii*

Hotărârea prin care instanța penală soluționează fondul cauzei trebuie să conțină o parte introductivă, o expunere și dispozitivul. ”

nu poate fi susținut, constituind o situație de paralelism legislativ (interzis expres de către prevederile art. 16 din *Legea nr. 24/2000*).

5. Nu în ultimul rând, o altă modificare propusă de inițiatori și care nu se regăsește în proiectul de lege inițiat de către Guvern este cea privind eliminarea limitei de 5 ani pentru dobândirea bunurilor confiscate.

De lege lata, confiscarea extinsă se dispune dacă valoarea bunurilor dobândite de persoana condamnată, într-o perioadă de 5 ani înainte și, dacă este cazul, după momentul săvârșirii infracțiunii, până la data emiterii actului de sesizare a instanței, depășește în mod vădit veniturile obținute de aceasta în mod licit.

În legătură cu fixarea acestui termen de către legiuitor, în spațiul juridic s-a susținut că fixarea acestuia (asemănător termenului de prescripție a obligațiilor bugetare) oferă un caracter rigid normei de aplicare a confiscării extinse. S-a arătat că ar fi fost de dorit utilizarea formulei folosite și de *Decizia-cadru 2005/212/JAI*: „dobândirea unor bunuri în cursul unei perioade anterioare, care este considerată rezonabilă de către instanță, având în vedere împrejurările cauzei și dacă este cazul, după momentul săvârșirii infracțiunii, până la data emiterii actului de sesizare a instanței”¹⁴.

În ceea ce ne privește, considerăm că prevederea *de lege lata*, menținută prin proiectul de lege al Guvernului, este una care transpune corect prevederile Directivei și respectă întru totul cerințele de claritate și previzibilitate ale normei juridice. De altfel, în varianta propusă de inițiatori (cea privind eliminarea acestui interval), stabilirea acestui termen va reveni în sarcina organelor judiciare, care analizând *in concreto*, în raport de împrejurările cauzei, ar trebui să hotărască perioada de timp pentru care se verifică bunurile dobândite și veniturile licit încasate de persoana anchetată. În această situație, este posibil ca în activitățile de descoperire și evaluare a activului patrimonial al unei persoane să poată interveni arbitrariul, aspect care poate conduce la inechități între persoane aflate în situații similare, dar anchetate de către organe judiciare diferite¹⁵. Mai mult decât atât, trebuie avute în vedere și dispozițiile art. 53 din *Constituția României, republicată*, care prevăd că: „*exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav*”.

¹⁴ V. Pașca, *Confiscare extinsă - de la teorie la practica în A.U.B.*, Supliment 2014, p. 84.

¹⁵ A se vedea în acest sens și și: Anda Crișu Ciocântă, *Confiscarea extinsă. Teorie și practică judiciară*, Ed.Hamangiu, 2019, p. 140-141.

Totodată, subliniem că în ipoteza înlăturării acestui interval de timp, trebuie avută în vedere și Decizia nr. 11 din 15 ianuarie 2015¹⁶, în cuprinsul căreia Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate ridicată direct de Avocatul Poporului și a constatat că dispozițiile art. 112¹ alin. (2) lit. a) din *Codul penal* sunt constituționale în măsura în care confiscarea extinsă nu se aplică asupra bunurilor dobândite înainte de intrarea în vigoare a *Legii nr. 63/2012 pentru modificarea și completarea Codului penal al României și a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal*¹⁷.

Așadar, chiar și prin eliminarea intervalului de timp de 5 ani, înainte și, dacă este cazul, după momentul săvârșirii infracțiunii, până la data emiterii actului de sesizare a instanței, așa cum se are în vedere în varianta propusă de inițiatori, confiscarea extinsă nu poate viza bunuri dobândite anterior datei de 22 aprilie 2012¹⁸.

Concluzionând, opinăm că nici această soluție¹⁹ propusă de prezenta propunere legislativă nu poate fi susținută.

B. Într-o a doua etapă a analizei, din perspectiva modificărilor aduse *Codului de procedură penală* prin propunerea legislativă, s-au identificat următoarele aspecte:

1. Art. II pct. 1: La articolul 249, după alineatul (4) se introduce un nou alineat, alin. (4¹), cu următorul cuprins: „În cazul bunurilor care pot face obiectul confiscării speciale sau al confiscării extinse, luarea de către procuror a măsurilor asigurătorii pentru a evita ascunderea, distrugerea, înstrăinarea sau sustragerea de la urmărire a acestor bunuri este obligatorie”.

2. Art. II pct. 2: La articolul 250¹, după alineatul (3) se introduce un nou alineat, alin. (4), cu următorul cuprins: „În cazul în care măsura asigurătorie s-a dispus direct prin hotărârea instanței de apel, dispozițiile alin. (1)-(3) se aplică în mod corespunzător”.

Având în vedere forma propusă, menționăm că introducerea obligației procurorului de a lua măsura sechestrului asigurător în vederea dispunerii ulterioare de către instanță a măsurii confiscării speciale sau extinse, precum și posibilitatea contestării măsurii sechestrului asigurător atunci când aceasta a fost luată în mod direct prin decizia instanței de apel, au fost prevăzute, de altfel, și în proiectul de lege inițiat de către Guvern.

¹⁶ Publicată în M. Of. nr. 102 din 9 februarie 2015.

¹⁷ Această lege a intrat în vigoare la data de 22 aprilie 2012

¹⁸ În motivarea deciziei mai sus amintite, Curtea Constituțională a reținut, printre altele, că nu se poate pretinde subiecților de drept să răspundă pentru comportamente și conduite pe care le-au avut anterior intrării în vigoare a unei legi.

¹⁹ Cea privind eliminarea perioadei de 5 ani înainte și, dacă este cazul, după momentul săvârșirii infracțiunii, până la data emiterii actului de sesizare a instanței, care delimitează bunurile ce pot face obiectul confiscării extinse de cele care nu pot face obiectul acestei măsuri de siguranță

3. Art. II pct. 3: Articolul 315 alin. (2) lit. c) se modifică și va avea următorul cuprins: „c) *sesizarea judecătorului de cameră preliminară cu propunerea de luare a măsurii de siguranță a confiscării speciale, respectiv a măsurii de siguranță a confiscării extinse, în caz de deces al suspectului ori inculpatului persoană fizică, ori de radiere a suspectului ori inculpatului persoană juridică*”.

4. Ca element de diferențiere față de proiectul de lege inițiat de către Guvern, prin propunerea legislativă mai sus amintită se introduce posibilitatea sesizării judecătorului de cameră preliminară cu propunerea de luare a măsurii de siguranță a confiscării speciale, respectiv a celei extinse, în caz de deces al suspectului sau inculpatului ori de radiere a suspectului sau inculpatului persoanei juridice. Mai exact, în situația în care în cursul urmăririi penale intervine impedimentul prevăzut la art. 16 alin. (1) lit. f), procurorul de caz va dispune soluția de clasare și, totodată, sesizarea judecătorului de cameră preliminară cu propunerea de luare a măsurii de siguranță a confiscării speciale sau extinse. În acest caz, considerăm că argumentele reținute anterior în cadrul analizei realizate la pct. A. 3 se vor aplica, *mutatis mutandis*, și în privința acestei modificări propuse de inițiatori.

5. După articolul 425¹ se introduce un nou articol, art. 425² cu următorul cuprins: „*Contestarea măsurii de siguranță a confiscării speciale ori a confiscării extinse dispuse direct în apel*

(1) *Împotriva hotărârii prin care instanța de apel dispune măsura de siguranță a confiscării speciale ori a confiscării extinse direct în apel, inculpatul, procurorul sau persoanele ale căror drepturi sau interese legitime pot fi afectate pot face contestație numai în ceea ce privește această măsură de siguranță.*

(2) *Procurorul poate face contestație în termen de 48 de ore de la pronunțare, iar inculpatul în termen de 48 de ore de la comunicare.*

(3) *În cazul persoanelor ale căror drepturi sau interese legitime pot fi afectate, termenul de 48 de ore curge de la data la care acestea au aflat despre hotărârea prevăzută de alin. (1).*

(4) *Contestația este suspensivă de executare. Contestația se soluționează în termen de 5 zile de la înregistrare, în ședință publică, cu participarea procurorului și cu citarea inculpatului și a părților interesate. Prevederile art. 425¹ se aplică în mod corespunzător.*”

Reglementarea posibilității de contestare a măsurilor de siguranță a confiscării speciale sau extinse dispuse direct prin decizia instanței de apel a fost avută în vedere și prin proiectul de lege inițiat de Guvern. Ulterior adoptării acestuia de către Guvern și trimiterii la Parlament, prin *Decizia nr.*

633/2018²⁰, Curtea Constituțională a stabilit că: „introducerea art. 425² din Codul de procedură penală, articol care instituie o cale de atac reglementată exclusiv pentru o categorie limitată de dispoziții din hotărârile definitive, contrazice principiul securității juridice. Hotărârile pronunțate în apel sunt definitive, nu rezultă standarde explicate constituțional care să justifice repunerea în discuție a dispozițiilor unei hotărâri definitive. În plus, caracterul suspensiv de executare este o altă dimensiune a afectării acestui principiu, de vreme ce nici pentru contestația în anulare, nici pentru revizuire efectul suspensiv nu este automat”.

Având în vedere Decizia Curții Constituționale nr. 633/2018, se poate considera că argumentele reținute de instanța de contencios constituțional se aplică *mutatis mutandis* și în cazul contestării separate a măsurii asigurătorii dispuse direct prin decizia instanței de apel, posibilitate reglementată de inițiatori la pct. 2, mai sus analizat.

6. La articolul 426, după alineatul (1) se introduce un nou alineat, alin. (2), cu următorul cuprins: „(2) Prevederile alin. (1) lit. a) și c)-g) se aplică și în cazul hotărârilor prin care s-a soluționat contestația prevăzută la art. 425²”.

Contestația în anulare este o cale extraordinară de atac ce poate fi exercitată în cazurile strict și limitativ prevăzute de lege, în scopul anulării unei hotărâri definitive pronunțate cu încălcarea normelor procesual-penale, având în vedere hotărâri definitive care evocă fondul. Prin fondul cauzei trebuie înțeles obiectul acțiunii penale, respectiv acela de a trage la răspundere penală persoanele care au săvârșit infracțiuni prin constatarea, dincolo de orice îndoială rezonabilă că fapta există, constituie infracțiune și a fost săvârșită de inculpat.

Totodată, aceasta este o cale de atac de retractare, prin luarea în considerare a faptului că instanța care a pronunțat o hotărâre cu încălcarea legii va proceda la anularea hotărârii în vederea înlăturării erorilor de procedură, în legătură cu exercitarea drepturilor procesuale ale părților sau persoanei vătămate ori a celor referitoare la instanța de judecată. În acest sens, menționăm că în cuprinsul par.18 și următoarele, din *Decizia nr.804/2017, Curtea Constituțională* a subliniat că: „formularea contestației în anulare cu privire la încheierile pronunțate de judecătorul de cameră preliminară prin care nu s-a soluționat fondul cauzei, indiferent de motivul invocat, este inadmisibilă.”

De asemenea, precizăm faptul că dispoziții similare celor ale art. II pct. 5 din prezenta propunere legislativă au fost adoptate de Parlament prin

²⁰ referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 1020 din 29 noiembrie 2018

art. I pct. 240 din *Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr.304/2004 privind organizarea judiciară (Plx.373/2018)*, care are următorul cuprins:

„240. La articolul 426, se introduc trei noi alineate, alin. (2) - (4), cu următorul cuprins:

„(2) Cazurile prevăzute la alin. (1) lit. b), d) teza a II-a și i) pot constitui temei al desființării hotărârii a cărei anulare se cere doar dacă nu au fost invocate pe calea apelului sau în cursul judecării apelului ori dacă, deși au fost invocate, instanța a omis să se pronunțe asupra lor.

(3) Prin excepție de la alin. (2), cazul prevăzut la alin. (1) lit. d) teza a II-a neinvocat pe calea apelului sau în cursul judecării apelului poate constitui motiv de contestație în anulare numai dacă cel care-l invocă s-a aflat în imposibilitatea de a-l invoca pe calea apelului sau în cursul judecării apelului.

(4) Prevederile alin. (1) lit. a) și c) - 9) se aplică și în cazul hotărârilor prin care s-a soluționat contestația prevăzută la art. 425²”.

Prin Decizia nr.633/2018, Curtea Constituțională a reținut următoarele:

„(...) 934. In ceea ce privește alin. (4) al art. 426, nou-introdus, acesta reglementează posibilitatea atacării cu contestație în anulare a deciziei definitive prin care s-a soluționat contestația împotriva hotărârii judecătorești prin care instanța de apel a dispus măsura de siguranță a confiscării speciale ori a confiscării extinse direct în apel, potrivit art. 425² din cod, nou-introdus. Pe lângă motivele de neconstituționalitate reținute cu privire la aceste din urmă prevederi (a se vedea paragrafele 912 - 918 din prezenta decizie), Curtea constată că legea declară admisibilă contestația în anulare formulată împotriva hotărârilor pentru care legea prevede calea de atac a contestației, ceea ce echivalează cu faptul că, împotriva hotărârii date ulterior admiterii căii extraordinare de atac și rejudecării cauzei să poată fi declarat apelul, deși este o cauză pentru care legea prevede contestația drept cale de atac.

935. Pentru aceste argumente, Curtea consideră că dispozițiile art. I pct. 240, referitoare la art. 426 alin. (2), în ceea ce privește referirea la lit. i), și alin. (4) din Codul de procedură penală, sunt neconstituționale, întrucât contravin prevederilor art. 1 alin. (5) din Constituție, în componentele referitoare la calitatea legii și securitatea raporturilor juridice, precum și prevederilor art. 21 alin. (3) din Constituție, care consacră dreptul la un proces echitabil.”

În opinia noastră, considerentele anterior citate sunt aplicabile și în ceea ce privește dispozițiile art. II pct. 5 din prezenta propunere legislativă.

De asemenea, atragem atenția asupra faptului că propunerea legislativă, deși este justificată de autorii săi prin nevoia de a asigura transpunerea completă a *Directivei 2014/42/UE*, nu conține prevederi care să asigure transpunerea art. 9²¹ și 11²² ale acesteia.

Proiectul de lege inițiat de către Guvern (*Plx. 537/2017*) conține astfel de dispoziții – este vorba de art. II pct. 4²³ și 5²⁴ ale formei adoptate de către Senat.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Guvernul nu susține adoptarea acestei inițiative legislative.

Senatul României

²¹ Articolul 9: Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a permite identificarea și urmărirea bunurilor care urmează să fie înghețate și confiscate chiar și după pronunțarea unei hotărâri definitive de condamnare sau ca urmare a procedurilor efectuate în aplicarea articolului 4 alineatul (2) și pentru a asigura executarea efectivă a unei hotărâri de confiscare, în cazul în care a fost deja pronunțată o astfel de hotărâre.

²² Articolul 11 alin. (1): Statele membre culeg periodic date de la autoritățile relevante și realizează statistici cuprinzătoare. Datele statistice culese sunt transmise anual Comisiei și cuprind: (a) numărul ordinelor de înghețare executate; (b) numărul hotărârilor de confiscare executate; (c) valoarea estimată a bunurilor înghețate, cel puțin a bunurilor înghețate în vederea unei posibile confiscări ulterioare la momentul înghețării; (d) valoarea estimată a bunurilor recuperate la momentul confiscării. (2) Statele membre trimit de asemenea anual Comisiei următoarele statistici, în cazul în care acestea sunt disponibile la nivel central în statul membru în cauză: (a) numărul de solicitări de executare a unor ordine de înghețare în alt stat membru; (b) numărul de solicitări de executare a unor hotărâri de confiscare în alt stat membru; (c) valoarea sau valoarea estimată a bunurilor recuperate ca urmare a executării în alt stat membru. (3) Statele membre depun toate eforturile pentru a culege la nivel central datele menționate la alineatul (2).

²³ La articolul 312, după alineatul (1) se introduc două noi alineate, alin. (1¹) și (1²), cu următorul cuprins:
„(1¹) Procurorul dispune suspendarea urmăririi penale numai dacă, luând în considerare toate circumstanțele cauzei, apreciază că suspectul sau inculpatul nu ar putea fi audiat la locul unde se află sau prin intermediul videoconferinței ori că audierea lui în acest mod ar aduce atingere drepturilor sale ori bunei desfășurări a urmăririi penale.

(1²) Dacă nu se dispune suspendarea urmăririi penale, audierea suspectului sau inculpatului la locul unde se află sau prin videoconferință nu poate avea loc decât în prezența avocatului”.

²⁴ La articolul 367, după alineatul (1) se introduc două noi alineate, alin. (11) și (12), cu următorul cuprins:
„(1¹) Instanța dispune suspendarea judecării numai dacă, luând în considerare toate circumstanțele cauzei, apreciază că suspectul sau inculpatul nu ar putea fi audiat la locul unde se află sau prin intermediul videoconferinței ori că audierea lui în acest mod ar aduce atingere drepturilor sale ori bunei desfășurări a judecării.

(1²) Dacă nu se dispune suspendarea judecării, audierea suspectului sau inculpatului la locul unde se află sau prin videoconferință nu poate avea loc decât în prezența avocatului.”